

Փ Ո Ւ Ն Զ

ՕՐԱԳԻՐ

ԹԻՒ 77

ԵՐԵՎԱՆԻ

1867 ԴԵՍՏԵՄԲԵՐ 26

Ամեն օր կհրատարակի : — Հատը առ այժմ 20 փարայ է : — Մայրաքաղաքի մէջ բաժանորդ ըլլալ ուղղը 40 դրշ. պիտի վճարէ 100 թուոց համար . իսկ գաւառաց մէջ 45 դրշ. դարձեալ 100 թուոց համար : Թղթատարութեան ծախքէ ազատ ըլլալով : — Ծանուցման տողը 40 փարայ է մէկ անգամի համար : — Լրագրիս վերաբերեալ նամակ և ուրիշ որևէ գրութիւն պէտք է ուղղել առ Տնօրէնն ի Կոստանդնուպօլիս Մահմետ փաշա Գալլիքի խան վերի յարկը թիւ 9 :

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՆԵՐՔԻՆ

Նոյնիսկ ուրբաթ երեկոյ օգոստ . Սուլթանը բարեհաճեցաւ ընթերցել Սէյիտի — Սալայի նախագահ վսեմ . Բեամիլ փաշայի ապարանքը , և այսպէս պատուել զՍուրին վսեմութիւնը :

— Իզմիրի նախորդ կուսակալ Սիւրէյա փաշան Սէյիտի — Սալայի անդամ անուանեցաւ :

— Սրեռէի ապստամբութեան մասնակցող հեղինակաց զլաւորներէն Օլիմպրաքաքի անուն անձն որ տակաւին կղզին կզանուէր , վերջապէս յուսահատելով՝ որոշեր է Յունաստան դառնալ :

— Մայրաքաղաքիս հեղինական դեսպան Պ. Տէրիսնի Յունաստանի արտաքին գործոց պաշտօնակա անուանուեր է :

— Բումէլի գտնուող կայսերական բանակին հրամանատար Եպտ իւլ Բէրիմ փաշան անցեալ չորեքշաբթի օրը մայրաքաղաքս եկաւ :

— Սրեռէի կայսերական զօրաց հրամանատարներէն Պէրիզ Եպտ փաշան անցեալ հինգշաբթի օրը մայրաքաղաքս եկեր է :

— Ուսումանիոյ մէջ 22 տեսակ օրական

լրագիր կհրատարակուի , տեղական պաշտօնական դէպքերը հրատարակողներէն ամեն օր 4000 , և միւսներէն 2—300 օրինակ կծախուի եղեր :

— Մայրաքաղաքիս ուսական դեսպանը՝ որուն դէպ ի Բեդերսպուրի ճամբայ ելած ըլլալը արդէն ծանուցած եմք , Երա (Յունաստան) հանդիպելով թատրոնի զացեր , և շողենաւ դառնալու ատենը ժողովրդեան կողմանէ մեծ պատիւ եղեր է :

— Գաղղիոյ կառավարութիւնը քահանայի մը յանձներ է Կրուսաղէմ երթալ , և հոն գտնուած հնութեանց վրայ տեղեկագրութիւն մ'ընել :

— Վրնտրզլի մէջ տաճիկ ձկնավաճառ մը ուրիշ տաճիկ ձկնավաճառի մը դէմ տտելութիւն ունեցած ըլլալով , իրիկուն մը դանակով իր ատենին սպաններ , ու ինքն ալ անմիջապէս բռնուեր ու բանտարկուեր է :

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ուրախութեամբ կիմանամք թէ՛ Երմաշ զիւղին մէջ երեսնի չափ երկտասարդներէ բողկացեալ Հայրենասիրաց անուն ընկերութիւն մը հաստատուած և վերծանութեան թանգարան մ'ալ բաց

ուած է այս օրերս :

— Ասկէց մէկ քանի ամիս յառաջ իստոն ժողովը Եմաօիոյ և Սարգուանու Եռաջնորդ անուանեց զգեր . Յովհաննէս Երքեպիսկոպոս Եդեսեան : Փութացիներ նոյն ատեն ուրախութեամբ ծանուցանել այս որոշումն , բայց մեծապէս կը արմանանք որ գեր . Եդեսեան տակաւին մայրաքաղաքս կը տնուի . Երբեք կապստամբի ազգային Սարգուսթեան դէմ , Եզդին ծառայել չուզելով հակառակ իւր կոչման :

— Մեր բարեկամներէն մէկը երէկ մեզի բերելով « Եմառնութիւն Ի չարարանս Բրիտտոսի » անուն զիւրը , առաջարկեց կարգաւ անոր յառաջարանք : Բնդունելով այս առաջարկութիւնը , կարգացիներ և իմացանք որ յիշեալ զիւրը 1845 ին 1000 օրինակ տպուած է ծախիւք Սիսակեան մեծ . Սարգիւրս ազայի , ծախուածներուն ստակը իւրաքանչիւր ժամանակի Պատրիարքին քով ի պահ դնելու և ուրիշ կարևոր գրքեր տպելու պայմանաւ :

Ինչպէս յայտնի է , այս պայմանը հետաքրքրութիւն տալով մեզ , սկսանք քննել թէ՛ 22 տարիներէ ի վեր ո՞րչափ ծախուած է գրքէն , և թէ՛ ստակը ո՞րու քով մնացած է , բայց չկրցանք իմանալ : Ուստի որոշեցինք խնդրել ամեն . Ս . Պատրիարք Հօրէն , որ բարեհաճի ձեռք անցունել ծախուածներուն դրամը , և շահեցունել մեծ . Սիսակեանի ազգօգուտ պայմանադրութեան համեմատ :

Եւ երբդ է զիտուել թէ ազգային որեւէ կտակ մը ամենայն ճշդութեամբ գործադրել անհրաժեշտ պարտ է , անվստահութեան տեղի չտալու և այլոց նախանձաւորութիւնը շարժելու համար , որով քիչ օգուտ չձագիր ազգին :

— Պատր . Փոխանորդ գեր . Տ . Կարապետ . Օ . վարդապետը այս առաւօտ յունաց Ս . Պատրիարքին դնաց իշնոր-

հաւորութիւն Ս . Ծննդեան :

— Կայսերական կառավարութեան ազգարարութեամբ , ազգային Սարգուսթեան կողմանէ Կրետէ զոկուած երկու քահանայք են Տ . Սիմոն մայր եկեղեցւոյ Գուժգափուի , և Բալուցի Տ . Յարութիւն որ Գասըմփաշա կը տնուի եղեր :

Երբունի զանձէն այս երկու քահանայից 1000 ախան զոյ ճանապարհի ծախարուելէն զատ , 1000 ախան զոյ ամսական պիտի վճարուի որչափ ժամանակ որ կը զոյն մէջ կենան :

Ենցեալները այս լուրը հրատարակած ատեն սխալմամբ 750 ախան զոյ ըսած էինք ամսականին համար :

ԱՅԸԻՒԱՅԸԻ

Իտալիոյ Թագաւորը՝ որ Թուրին կը տնուի , Ֆիօրէնցա դարձեր է :

— Գաղղիոյ կառավարութիւնը վերջնական կերպիւ յայտարարութիւն ըրեր է թէ՛ 21 տարեկան եզոզ գաղղիացիներէն զինուորադրութիւն պիտի ըլլայ , առանց տեղւոյ աստիճանի և վիճակի խրտրութեան : Եյս յայտարարութիւնը ինչպէս Փարիզի մէջ նոյնպէս և մայրաքաղաքս գտնուող գաղղիացի երիտասարդաց բաւական յուզման պատճառ եղած է :

— Գաղղիոյ մէջ եկեղեցեաց դռները փողոցները և ուրիշ տեղեր ի նպաստ Պապին հաւաքուած դրամէն առ այժմ 3 միլիոն ֆրանկ զոկուեր է Պապին :

— Ենդիոյ կառավարութեան պաշտօնէից զոլուս հանդուցեալ երեւելի Բալմեսթընի յիշատակին համար , Լոնտոնի ամենէն երեւելի տեղը մարմարիոնայ արձան մը պիտի կանչուի եղեր :

— Բորթուկալի կառավարութիւնը 5 միլիոն լիւրայի փոխառութիւն մ'ընելու միտք ունենալով , Ենդիոյ սեղանաւորք

առաջարկեր են պէտք եղած դումարին կրկնապատկել վճարել: Այս դէպքով կրնայ հասկցուիլ յիշեալ կառավարութեան օրջափ վստահութեան արժանի եղած ըլլալը:

— 5—6000 հապէշներ անգղիական բանակը երթալով, իմացուցեր են թէ՛ պատրաստ են իրենց ծառայել, ինչ գործ ու պաշտօն որ տրուի:

— Անգղիական լրագրաց կողմանէ 7 գրագէտ անձինք իբր և թղթակից Հապէշատանի զրկեր են, որպէս զի ստոյգ տեղեկութիւններ հաղորդեն իրենց:

— Հանովի թագաւորը, իւր կառավարութեան կործանման և Բրուսիոյ միացած ատենը, դանձուռ մէջ գտնուած դրամը առնելով Վիենա դացած էր: Ասոր վրայ, Բրուսիոյ կառավարութիւնն ալ յիշեալ թագաւորին բոլոր ստացուածքը վար դրած էր: Հանովի թագաւորը խորհրդով որ այսպէս իրեն մեծ վնաս պիտի ըլլայ, հետն առած գումարը ևս դարձուցեր և փոխադարձաբար իւր ստացուածոց տէր եղեր է:

— Եւրոպական լրագիրք՝ որ ժամանակէ մ'ի վեր իրենց էջերը Հռոմայ խընդրոյն համար առաջարկեալ գեսպանաժողովոյն վրայ խորհրդածութիւններով կը լեցունէին, սկսեր են լռել՝ անշուշտ համոզուելով թէ գեսպանաժողովոյն կազմութիւնը չպիտի յաջողի:

— Պարսից կառավարութիւնը որոշելով Պրուքսէի և Պէրլինի մէջ ալ պարսկական գեսպանութիւն մը հաստատել, Լոնտոնի Պարսիկ գեսպանին յանձնէր է այս երկու Մայրաքաղաքներուն գեսպանութիւնն ալ:

— Եւր տեղեկութեանց նայելով, Ռուսաստանի կառավարութեան պաշտօնէից հրաժարականն ընդունուեր է, և ուրիշներն յաջորդեր են անոնց:

— Իտալիոյ կառավարութիւնը յայտարարութիւն ըրեր է թէ՛ Իտալիայէն Պաղղլա գացող ճամբորդաց անցադրելուն վրայ եթէ Պաղղլոյ հիւպատոսին կողմանէ նշանակութիւն մ'եղած չըլլայ, Պաղղլոյ մէջ չպիտի ընդունուին:

— Այս տարի ձմեռը ինչպէս ուրիշ շատ տեղեր նոյնպէս և Ղէզայիւրի մէջ սաստիկ ըլլալով, ժողովուրդնէն շատը ձմերանոցներու մէջ պատսպարուել կուզեն եղեր:

Իրաւի. — Մենապրէա զօրապետը երկար ատենէ ի վեր զբաղած էր Տէրութեան պաշտօնեաներ ընտրելու, այս օրերս վերջապէս յաջողած ըլլալը հեռագիրները կիմացընեն: Պ. Ռոյլէտ իտալական փոխառութեան տոկոսը վճարել խոստացած ըլլալով՝ առ այժմ՝ դանձուց պաշտօնէի հարկ չէ տեսեր. ծովային գործոց պաշտօնեայ մը ընտրելու հոգը ձենովացի նաւաստիներուն յանձնէր է անոնք ալ վիճակ ձգեր են. վիճակը ձկնորս Այլէթանոին ելեր է նէ ալ Այլէթանոն հիւանդ ըլլալով առողջանալուն կրսպատուի եղեր. արտաքին գործոց պաշտօնը հօրը կողմէն հռոմայեցի Վոնթ Մաքսիմոնի սպասուուորին յանձնէր է. ան ալ Քրանսայի դէմ պատերազմ հրատարակելու համար Վիքթօր Լամանուէի հաճութիւնը ուզեր է և մինչև որ այս հաճութիւնը չընդունի դործի ձեռք չպիտի գործէ: Պատերազմական գործոց պաշտօնեայ մը փրնտուեր փրնտուեր չէ գտեր, իր թիկնապահը կանչեր ու քեզ պաշտօնեայ ըրիւսիւն չէ մնացեր, թիկնապահն աս լսելուն պէս դուրս վազեր օ՛ւ յառաջ իտալացիք դէպ ի Հռոմ պօռացեր է. զօրապետը կտէն վազեր ու ձեռքը ասօր բերնին դնելով հաղիւ ձայնը խաբանէր է: Քրորանսի շրջակայ գիւղերէն կաթնաւա-

Ճառ կին մը զօրապետին ներկայանալով
 «Տէ՛ր ըսեր է, մինչև որ Հռովմ Խտա-
 լեոյ մայրաքաղաք չըլլայ՝ իս բարձր պաշ-
 տօններու կանչելով կաղաչեմ անհանդիստ
 մի ըննել զեմ» :

Ֆրանսա . — Կարողեն տարեգլխի շը-
 նորհաւորութեան առիթով ամեն տէրու-
 թեանց դեսպաններուն ներկայութեանը
 խօսած ճառին մէջ կըսէ . «տարուս Ա .
 օրը անցեալ տարուան պէս ձեզ ամենը-
 նիդ միասին իմ բոլորաթիւ տեսներով եր-
 կիւղ չունիմ որ այս տարի ալ մեր բարե-
 կամութիւնը հաստատ պիտի մնայ և ասոր
 ապացոյց՝ պատրաստ զօրացս թիւը 800
 հազարի հասնելը» :

Անգլիա . — Երմտեաց պահութեան
 երեսէն սովամահ մեռնողներուն թիւը
 Ենգղեոյ մէջ պակսեցընելու համար, լու-
 տերուն խորհրդարանը թաղուհիին առա-
 ջարկեր է, որ անգղիացեոց մեծագոյն մա-
 սը հետզհետէ Հապէշեթան ղրկէ, որպէս
 զի հոն պարապ տեղը շմռնին :

Եւրոպական տէրութիւնները իրենց
 բարեկամական ձեռնտուութիւնները և ան-
 շահասէր ոգւով տուած մտերմական յոր-
 զորները դժբաղդաբար դադրեցընելուն ի
 վեր կիրիտէն յաջող լուրեր հասնելու
 վրայ են հետզհետէ :

Քուռիէ տ'Օրիան ներկայ տարիս ազ-
 ղային ժողովով բացած ըլլալուն ազգային
 ժողովը գոցեց անցած օր և իրեն ալ, ազ-
 գային ժողովին ալ տարին ընցաւ :

Օրագիրս ձեռքէ ծախուելէ զատ,
 առ այժմ կըտնուի նաև Մահմուտ փա-
 շա Գալըզճի խանի քովի գրավաճառին
 խանութը, Մէրճանը Սարգարեանի և
 Մահմուտ փաշա Գավաֆեանի խանութ-
 ները . Պահլէ գափու Իճթիսապի դէմ
 զօսարանը . Պէշիկթաշ՝ ծխավաճառ
 Պետրոս աղային խանութը : Տակաւին
 ուրիշ տեղեր ալ պիտի որոշուին :

Պ . Տիգրան Կ . Բամպըքճեան բիա-
 նօի մէկ շտեմարան մը բացած է, Պէյօղ-
 լու Գրնաուլա փողոց թիւ 24, ուր կըր-
 նան գտնուիլ ամեն տեսակ բիանօներ և
 արմօնիկներ և անոնց վերաբերեալ ամեն
 տեսակ նորահար երաժշտական նօթաներ :
 Վերոյիշեալ ապրանքները, ճիշդ գործա-
 րաններէն և հեղինակներէն ուղղակի բե-
 րած և իր բնիկ տունը շտեմարանած ըլլա-
 լուն համար, ապրանքներուն վրայ ծախք
 չաւելցունելով միայն քիչ մը դոմիտիօնով
 ծախելուն տարակոյս չկայ :

Տեսնել ու ծախու առնել ուղողները
 կհրաւիրուին Պէյօղլու շտապ ճամբան
 Տիւղեանց տանը դիմացը բիանօյի ատրէս-
 ներ կախուած յատկացեալ տեղը և նմա-
 նապէս Պօլիս Կուրի — Օսմանիյէ յին ե-
 տեի դրանը կողմը 24 թիւ խանութը, ուր
 կընայ գտնուիլ ամեն տեսակ երաժշտա-
 կան գործիքներ և անոնց վերաբերեալ
 մանր մունր պիտոյքներ :

Գլխերը աժան ու ընտիր տեսակներէն
 ըլլալով, անտօրակոյս շատ գոհ պիտի ըլ-
 լան ծախու առնողները :

ՀՈԳԱՐԱՐԸ ՈՒԹԻՒՆՔ

Ինչէ՛ք Երրահամ աղա Մատթէոսեան :
 Կէյ՛ք Մարտիրոս աղա Մ. Աղաման :
 Պա՛ղ յէ՛կ Պետրոս աղա Յ. Գրիգորեան :
 Արա՛հալը Երրահամ աղա Սարրաֆ :
 Մէ՛ննը քիւղ Գալաթի . Մ. Միքայէլ աղա Հ. Իւթիւն :
 Ճեանց :

Իւ՛նք Դուկաս աղա Պալթաղարեան :
 Տրա՛ղըն խաչատուր աղա Իւթիւսեան :
 Սա՛ռօն խաչատուր աղա Սարճեան :
 Սեփա՛րիս Կարգան աղա Յ. Արզարեան :
 Երէ՛նիւն Կիրակոս աղա Գաղանճեան :
 Հա՛ւիկ Կիկոյոս աղա Տ. Մարգարեան :
 Արա՛հալը Մ. Մարտիրոս աղա Թէվէթէլիեան :
 Թօփա՛ն Գեորգ աղա Սէֆէրեան :
 Արա՛հալը Միհաս աղա Մկրտիչեան ժամագործ :
 Կա՛րէն Աղեկանդր աղա Տ. Կերսիսեանց :
 Քէ՛ն Միքայէլ աղա Ճանթէմիրեան :
 Վա՛ն Յովհաննէս աղա Յովակիմեան :
 Եփե՛պտոս
 Ինչէ՛ք Տ. Պօղոս քահանայ :
 Կէ՛րէ և Դաւթի Տ. Պօղոս քահ. Մկրտիչեան :
 Եա՛լ Պ. Խ. Գարագաշեան :
 Պօթո՛ւն Յարութիւն աղա Յակոբեան :
 Ռօհա՛ն Դաւիթ աղա Պալասան :

ՏՆՕՐԷՆ ԵՒ ՏԵՐ
 Հ. Ս. ԱԼԱՃԱՆԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ
 ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ե. Յ. Ե. ՄԻՆԱՍԵԱՆ